

Raske tips til bruk i nordisk-undervisningen i norskfaget

– Del og bruk

Alle tipsene er hentet fra en diskusjon om nordisk i norskfaget på www.delogbruk.no. Tusen takk til alle som bidro.

ASTRID ELISABETH KLEIVELAND

RAGNA MARIE TØRDAL:

Jeg anbefaler selvfølgelig de sidene jeg selv har utviklet om nordisk språk i MiniX-perten: <http://www.dialektxperten.no/mini-xperten.html>

En annen nettressurs som vi har brukt på vår skole, er Nordisk forfatteratlas. Det er en ressurs som er laget av de nordiske kringkastingselskapene: www.nrk.no/nyheter/kultur/litteratur/forfatteratlas/1.5299239

Danmarks radio har også en fin side for skoleelever om nordiske språk: www.dr.dk/nordisksprog/da/forside/ Anbefaler også "Nordens språk med røtter og føtter", der blant annet Arne Torp er forfatter: www.norden.org/nordenssprak/kap2/2a/01.asp

Det vi har mest positiv erfaring med, er direkte samarbeid med skoler i de nordiske landene. Vi kjører slike prosjekter hvert år. Elevene settes sammen i grupper på tvers av landegrensene og kommuniserer direkte med hverandre ved hjelp av bl.a. Skype. I år har vi blant annet studert forekomst av og holdninger til bruk av anglismer i de nordiske språkene og gjennomført en nordisk Robinson-ekspedisjon som vi kalte Babels tårn. Se www.nordit.net/index.php?show=28&expand=28

INGER-KRISTIN LARSEN VIE:

Jeg anbefaler også det å komme i kontakt

med andre nordiske skoler, for eksempel ved at klassene kommuniserer via nettet og eventuelt utvikler en felles hjemmeside beregnet på nordiske elever og det som opptar dem. Noe slikt vil ta en del tid, så det passer vel helst i forbindelse med en lengre prosjektperiode. Ellers er mine kolleger og jeg med i et lærerutvekslingsprosjekt (Norge, Sverige og Danmark er representert), hvor vi besøker samarbeidsskolene en uke i semesteret og underviser for elevene. Da har gjerne skolene "ønsket" seg temaer som vi skal snakke om, og elevene får muligheten til å lytte til og kommunisere med nordiske lærere.

ARNE REIDAR HEÅK:

Her er en lenke til rapport om ungdommers nabospråksforståelse: www.norden.org/no/publikationer/publikationer/2005-573

MARITA AKSNES:

Jeg har nettopp holdt på med dette, og har funnet mye bra i MiniXperten som Ragna Marie Tørdal viser til, der ligger det en rekke linker til gode nettsider. Ellers skrev jeg faktisk en oppgave om dette på PPU, den er litt avleggs nå, men der brukte jeg en artikkel av Kirsten Borberg fra Norsk læreren 5/2003. Min erfaring er imidlertid at elevene syntes det var gøy å lære litt om islandsk, svensk og dansk, og at det egentlig er språklige emner vi burde vektlagt mer, også fordi det er med på bygge opp under elevens egen

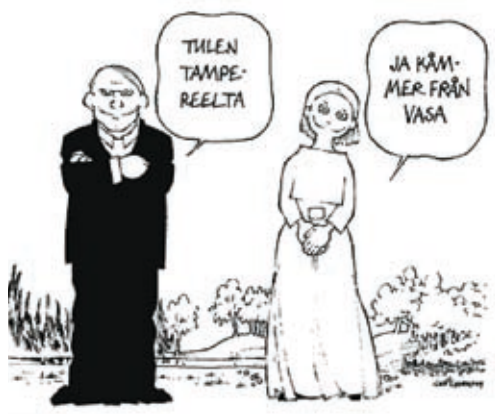
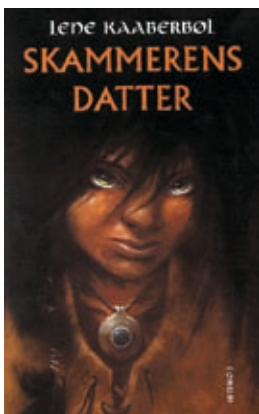
språkkompetanse.

Vi har ellers et nordplus-prosjekt gående på min skole, der elevene har sett på hvordan innvandrere framstilles i film, og da i hovedsak i nordisk film. Elevene har sett og arbeidet med filmer som Jalla Jalla, Når mørket faller (anbefales!), Izzat og Import/Eksport. Hva med å erstatte noe av litteraturen med musikk av nordiske artister? Bjørk synger jo på islandsk på plata Gling Glo, Kent er populære svensker, Kim Larsen dansk osv. Sjekk ellers mine delicious med nordisk, kanskje du finner noe der: <http://delicious.com/marita/nordisk>.

SIW FJELDSTAD:

Har med hell brukt Selma Lagerlöf, www.selmalagerlof.nu/, og Göran Tunström, både filmatiseringer og tekster. Bøkene med Martin Beck slår også fortsatt an. Jeg har lånt lydbøker på biblioteket i Värmland: www.bibliotekvarmland.se/content?page=23, og spurt dem om hjelp på www.fragabiblioteket.se.

I dansk har jeg også brukt bøker av Lene Kaaberbøl (*Skammerens datter*) som for et par år siden holdt spennende kurs for norske lærere gjennom Fondet for Dansk-

Norsk Samarbejde: www.dansk-norsk.no/. Anbefaler sommerkursene i litteratur på Schæffergården: www.schaeffer-gaarden.dk/.

Som også nevnt her, kan sangtekster være en fin vei inn i språket. Karin Boye sunget av Anna Eiding gir de romantisk og søkende jentene tårer i øynene, mens allerede nevnte Kent er spennende tekster å jobbe med, fenger de fleste. Som elev selv opplevde jeg tur til Sunnes Mårbacka og Rotneros, etter å ha lest en del av Selma Lagerlöf – og ble frelst. Super korttur for alle som bor på Østlandet.

REBECCA HILDEBRAND-PAULIN:

Danske sangtekster: Anne Linnet tolker en god del av Tove Ditlevsens tekster. I tillegg har Kari Bremnes og Anne Linnet laget hver sin versjon av Tove Ditlevsens dikt “Kvindesind”, som kan sammenliknes (Kari Bremnes – Mitt ville hjerte, Anne Linnet – Barndommens gade).

KNUT MICHELSEN:

Jeg pleier personlig å legge ut linker til danske og svenske nettaviser på min læringsplattform og gir elevene en oppgave der de ser på hvordan en spesiell stor mediebegivenhet er fremstilt i de forskjellige avisene og landene: jf. <http://home.broadpark.no/~lrosterh/k1.htm>.

Ellers har jeg på min reise- og litteraturblogg vært opptatt av nedslag av norsk litteratur i København, men også svensk

visekunst som fortsatt lever land og strand rundt (Taube, i hvert fall blant de middelaldrrende og eldre).

Dag Simonsen i Språkrådet sa også noe interessant en gang om forskjellen på dansk og svensk påvirkning på norsk kultur: Den danske påvirkningen er kommet ovenifra, gjennom unionen, kongemakt og kirke. Den svenske kom som en mer folkelig understrøm via rallarene, svenske håndverkere, trekkspillmusikken og sjøfolkene. Det er godt sett. Det er også en del nordisk språkstoff i rådets blad “Språknytt”, som også ligger på nett.

Ellers kan det i Hamsunåret kanskje være interessant – også for lærere og elever i vgs. – at det opprinnelige “Sult”-fragmentet i tidsskriftet “Ny Jord” fra 1888 (stort sett annet stykke av romanen) nå for første gang foreligger i Hamsuns samlede, i bind 18, redigert av Lars Frode Larsen. Fragmentets tilblivelseshistorie og Hamsuns “sulttid” har jo lenge vært standard litteraturhistorie også i de aller fleste norskverk, til tross for at nesten ingenting av det som er skrevet og viderekolportert av litteraturhistorikere og biografier, har noe rot i virkeligheten (jf. Larsens vitenskapelige Hamsun-biografi om Den unge Hamsun). “Sult”-fragmentet i nye Hamsuns samlede har beholdt sin opprinnelige språkdrakt – og dette er jo rett og slett pære dansk. En sammenlikning med dagens Sult-utgave ville nok være en god språkopp-gave (for den flinke elev).

ENDRE BRUNSTAD:

Der finst jo vevsider for alle språk i Norden med informasjon på skandinavisk. I tillegg til dei tilvisingane som er nemnde, kan jo desse nemnast:

- Temagruppe om samisk på nynorsk wikipedia: http://nn.wikipedia.org/wiki/Tema:Samiske_spr%C3%A5k.
- Trond Trosteruds sider om bl.a. språkteknologi for samisk, grønlandsk og færøysk: www.hum.uit.no/a/trond/.
- Prosjektet “Moderne importord i språka i Norden”: <http://moderne-importord.info/>.
- Nordiske lenkjer frå tidlegare Nordisk språkråd: www.nordisk-sprakrad.no/nsr_tips.htm.
- Danske dialektar (med gode peikarar): <http://dialekt.dk/>.
- Svenske dialektar: <http://swedia.lingu.se/>.

HENNING FJØRTOFT:

Det finnes en trespråklig skandinavisk ordbok utgitt i Sverige, beregnet på morsmålsbrukere av norsk/svensk/dansk. Med den kan du finne såkalte “falske venner” mellom språkene, og slikt har både nytte- og underholdningsverdi. (f.eks. betyr “fotogen” parafin på svensk, og ikke “ta seg godt ut på bilder”). Jeg har ikke referansen her, men den er sikkert tilgjengelig på biblioteker rundt omkring.

ASTRID ELISABETH KLEIVELAND:

På skolen min har vi en ressursperm med kortfilmer på de ulike nordiske språkene. Elevene har fått jobbe med manus til filmene og dermed fått prøve seg på svensk, dansk og islandsk, før vi har sett filmene. Det har vært populært.

Til Stig Dagermans klassiker *Att döda ett barn* er det laget en god kortfilm, som ligger på nettet.

Bladet Norsk Nytt har gode kryssord, som jeg har brukt med hell, og noen morsomme ordopp-gaver.